

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročen na za
leto 1927
30 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Ljudska Samouprava

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravníštvo:
Kočevje št. 18.

Telefon šte. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: K desetletnici majske deklaracije. — Anglija in Rusija. — Iz NRS. — Dopisi. — Tedenske vesti. — Gospodarstvo. — Borza. — Inserati.

K desetletnici majske deklaracije.

Kočevje, 30. maja 1927.

Čudni dnevi so bili to. Dnevi groze, stradanja in umiranja, na fronti, doma, po konfinacijah in po ječah. Za nas, ki smo v vojni Avstrije in Nemčije videli napad in osvojitveni poskus Nemštva nad Slovanstvom za popolno podjarmljenje slednjega pod nemški jarem — sam Bethmann-Hollwegh je v nemškem državnem zboru nemško in avstrijsko napoved vojne označil za odločilni trenutek boja med Pangermanizmom in Slovanstvom — in ki smo vsled državne avstrijske organizacije morali kot avstrijski vojaki pomagati Pangermanom, so se krčile pesti in srce. Vsako neprevidno besedo se je honoriralo s svinčenko ali vrvo. Zajci, klečepalci in denuncijantje so prišli sijajno na svoj račun. Kdor se je zdel le količkaj sumljiv, je šel v pregnanstvo v kak nemško-avstrijski kraj in je moral biti še vesel, da ga niso pozabili v kakšni ječi. Po uradih so gospodarili nemško in avstrijsko patrijotično navdahnjeni uradniki, njim ob strani cela vojska špijonov, prostovoljnih in službenih, nad vsemi pa brutalna avstrijska nemška soldateska s pangermansko navdahnjenimi oficirji. Živež so rekvirirali, mast, mleko, sladkor in moko dajali v najskromnejših merah na karte, vmes so pa pobirali moške do 50. leta in še čez, da so pustili svoje življenje na italijanski fronti ali v kakšni bolnišnici na tifusu, zapuščeni in ušivi kot zavrženi psi, ali pa so se vračali brez udov in težko bolani umirat nazaj na domačo grudo...

Navzlic temu nismo klonili. Res je, da so nas vojne napovedi, ko so morali naši fantje nad Srbe in Ruse, naravnost konsternirale, tako da smo v prvem trenutku kar ohromeli. Toda upanja nam ni mogel nihče iztrgati iz prs. In ko so prišle prve vesti iz bojišč, ki so povedale, da so nepripravljene Rusi vrgli dobro na vojno pripravljene Avstrijce v Karpate in za Krakov ter zasedli Galicijo in Bukovino ter se jeli bližati Budimpešti in Dunaju, da so isti Rusi vrgli dobro pripravljene Pruse proti Berlinu, a Francozi da so ob Marni razbili železne ogromne nemške armade, ker je obležalo na stotisoče najboljših nemških vojakov, je bila za nas vojna odločena. Šlo se je samo za čas in vztrajanje. Oba vojna tabora smo primerjali dvema sodoma, iz katerih teče

vino. Kateri bo preje prazen, tisti bo izgubil. Jasno je bilo, kdo ima večjo vsebino, in jasno tudi, da vsaka nemška ofenziva pomaga z izvanrednimi curki prazniti nemški sod.

In tako smo navzlic vsem grozotam našli polagoma ravnotežje. Našlo ga je tudi ljudstvo. In inteligent in narod sta se naenkrat znašla v skupnem ravnotežju in skupnem cilju: proč od Avstrije in Nemcev. Kako je naše priprosto ljudstvo tista leta vojne zasovražilo Avstrijo, Habsburgovce in Nemce ter jih proklinjalo in krčilo pesti, ni mogoče opisati.

V tako razpoloženje ljudstva so vrgli jugoslovanski avstrijski poslanci pozitiven cilj: ustvaritev lastne jugoslovanske države. Ker so kot poslanci zano s svojimi govori stali pod imuniteto, so jo pročitali v dunajskem parlamentu. Kot iskra je švignila ta ideja med ljudstvo; samoodločbo v obliki lastne državnosti, da ga ne bo več vodil Nemeč in Madžar v vojno klavnico, da mu ne bo več komandiral in ga zatiral, mu rekviriral žito, živino, očeta in sinove ter zapeljeval hčere, zraven pa pobiral na njegovi lastni zemlji ocvirke. Jugoslovan bo odločeval sam v svoji lastni hiši. Da bi pa bila ta njegova državnost v okvirju habsburške monarhije — tega ni nihče vzel resno, ker se je Habsburg preveč obsoval in tudi poslovno ni bil čist. Baš iz nasprotja do tega habsburškega okvirja so pognale med ljudstvom republikanske korenine, ker ljudstvo je hotelo popolno samoodločbo zase brez dinastičnega vodnika, ki jih je kot Habsburg metal v prisilno vojno klavnico in umiralnico. Šele čas je dal prevdarka masam, da so priznale, da je nam Jugoslovenom vsled historične razdrapanosti neobhodno potreben stalen skupen steber kot zbiratelj in voditelj; obenem pa tudi kot skupni simbol ujedinenja: lastna narodna dinastija.

Premotrena iz teh vidikov predstavlja deklaracija važen historičen mejnik v političnem in državnem razvoju Jugoslovanstva, ker so za njo stale ljudske mase.

Anglija in Rusija,

največji dve svetovni državi, sta pretrgali diplomatske in tudi trgovske stike. Po dosedaj veljavnih običajih in logiki sledi takemu pretrganju vezi vojna, to je nadaljevanje politike z drugimi kot diplomatskimi, to je nasilnimi sredstvi. Anglija to tudi hoče,

toda zvito in prekanjeno, tako da bi izgledalo, kot da se ona le brani, in da krivda na krvoprelitju zadeva edino le Rusijo. Seveda bi ji bilo najljubše, da bi kakšen drug šel za njo po kostanj v žerjavico ter se sprijel z ruskim kolosom, tako na primer kot je šla Grčija nad Turčijo, ker se slednja ni hotela Angliji pokoriti. Toda Rusija navzlic svoji notranji nekonsolidiranosti ni Turčija; iz Rusije se še noben tuj zavojevalec ni nikdar več vrnil z armado. Kulikovsko polje in Berezina sta prešla v obliki trepeta v mozeg ljudi Džingiskanovega ali Napoleonovega kalibra ter brez dvoma nista brez težkega vpliva tudi na sklepe enega Churchilla ali Baldwina ali Chamberlaina kot eksponenta angleških konservativcev.

Angleško-rusko nasprotje obstoja že nad 200 let. Staro je tako kot ruski pristop do Baltskega in Črnega morja. Torej že od Petra Velikega oziroma od Katarine dalje. Priznati se mora, da ni bila nikdar Rusija ona, ki je vzbujala nasprotje, ampak vedno Anglija. Glavni razlog leži v bojazni Anglije pred gospodarsko in vojaško silo Rusije, ako bi se ta razvila na načelih zapadno-evropske demokracije in gospodarstva v ogromno svetovno gospodarsko in politično velemoč z nedoglednimi svojimi deželami in bogastvi. Angleška zvezda bi pri tem brez dvoma ne svetila več tako bistro. Taka Rusija bi utegnila potegniti nase tudi ozemlja, ki tvorijo bistveno moč angleškega imperija, na primer Indija, ali ki tvorijo važno angleško interesno sfero, na pr. Prednja Azija, Srednja, Jugovzhodna in Severovzhodna Evropa. Pri vsaki vojni, ki jo je vodila Rusija za osvoboditev kristjanov proti Turčiji (1727, 1740, 1829, 1856, 1878) je nastopila Anglija, ako ne preje pa pri mirovnih pogodbah, proti Rusiji in v korist ruskih nasprotnikov. Leta 1904 je naščuvala Japonsko proti Rusiji, leta 1914 jo je zapletla v dolgo evropsko vojno, kar je vzelo Rusiji šest milijonov vojakov in industrijsko najbolj bogate pokrajine in vse plemstvo s carjem vred, pri revoluciji je imela svoje prste vmes, a meščansko vojno v Rusiji je naravnost finansirala. S takimi posegi je svojega svetovnega konkurenta seveda temeljito udarila in ponižala. Ko pa se je od leta 1921 dalje jela Rusija z ogromnimi naporí oporavljati, ji je delala Anglija ovire, kjerkoli je mogla. Seveda na tihem in kar mogoče nevidno. Ko pa tudi to ni zaleglo, je porabila zapadni demokraciji,

posebno pa Ameriki, nad vse zoperni boljševiski gospodarski in družabni red ter njegovo propagando v inozemstvu kot pretezo, da je pretrgala vse vezi z Rusijo in dosegla, da je večina držav molče ali faktično storila isto. V znak svoje nadmoči je poslala še v Baltsko morje svoje brodovje Rusom pred nos, pod izliko različnih „obiskov“, seveda. Mala „nezgoda“ tega ladjevja bi lahko izborna služila za povod, da se udari.

Niti na misel nam ne pride, da bi zagovarjali boljševiski sistem in red na Ruskem, ki ga smatramo za živo nesrečo Rusije. Rusija nujno rabi prave demokracije z dozorelim, močnim vodstvom jake roke. Čimpreje najde boljševisem formulo, ki ga pripelje v demokratične vode ob resnični enakopravnosti vseih Rusov, tembolje za Rusijo in njene sedanje voditelje. Toda ako zasleduje Anglija s sedanjo taktiko ta cilj, to je odstranitev boljševiske vlade in boljševisma, je ta njena metoda danes, kolikor se da pregledati, zgrešena. Te geste grožnje utegne boljševisem porabiti le v namen, da se vojaško in upravno še bolj utrdi, in s tem tudi politično. Druga alternativa, da boljševisem pade in da pade Rusija s tem v nov anarhizem in državljansko vojsko, katere rezultat naj bi bil popoln razkroj Rusije v številne samostojne države srednjega reda, ni verjetna. Zelo verjetno pa je, da Anglija zasleduje ta cilj: popolno razbitje Rusije, da se znebi enkrat za vselej neprijetnega konkurenta, in da smatra okolščino, da zavzima cel svet antipatično stališče nasproti boljševismu, za primeren povod in dovoljno psihično razpoloženje, da pristopi h končnemu obračunu z Rusijo in da jo definitivno razbije, pri tem pa na razvalinah Rusije uveljavi svoj vpliv.

Vprašanje je le, kolik bo šla ta nad vse drzna kalkulacija v račun Nemčiji in morda tudi Franciji, ki bi tako prišle kot otok v silne albijonske klešče.

Na vsa ta vprašanja bo odgovorila bližnja hodočnost.

Iz NRS.

Plenarna seja Glavnega Odbora v Beogradu se vrši kot se sliši še pred glavnimi počitnicami. Glavni odbor bo v tej seji zavzel stališče k dani politični konstelaciji ter bo dal konkretne smernice za politično udejstvovanje stranke za bližnjo bodočnost. Obenem bo izvolil tudi šefa stranke.

Seja Mestnega odbora NRS Kočevje se vrši v četrtek 16. junija zvečer ob 8. uri pri Marinclju v Kočevju.

Dopisi.

Iz Velikih Lašč. Dne 26. maja je priredila Glasbena Matica iz Kočevja koncert v Vel. Laščah. Istega dne je bila tudi slovesna otvoritev prepotrebne vodovoda po ministru na razpoložanju gosp. Puclju.

Na koncertu so se izvajale izbrane umetne pesmi pod vodstvom neumornega pevovodje g. Trošta. Zbor je maloštevilen in rešil je v vsakem oziru svojo pevsko čast. Razpolaga z jako dobrim pevskim materialom in želimo, da tudi v nadalje ostane na isti stopnji. Posebno dobro je nastopil moški zbor s pesmami: Oblaček, Sem šel čez gmajnico, Oj ta soldaški boben in Mesečina ter mešani zbor z Ave Marijo, Kaj ti je Mojca in Kresovale tri devojke, v katerih so se posebno odlikovale solistinje. Tudi

ostale pesmi so bile na višku, edino pri Adamičevi „Barčica je zaplavala“ je sopran nekoliko zaostal, kar se pa lahko zgodi tudi pri najboljših pevskih zborih. Dvorana je bila primerno za naš kraj precej zasedena, zlasti še radi tega, ker se je istočasno vršila na trgu veselica in tudi ljudje sami niso bili dovolj informirani o koncertu — po kakšni krivdi — ne vemo!

Poleg drugega občinstva so prisostvovali koncertu tudi minister n. razp. gospod Puclj in komponist g. Pavčič, ki se je jako laskavo izrazil o koncertu. Tudi iz drugih krajev je prišlo veliko občinstva, zlasti pa iz Kočevja, med katerimi smo opazili tudi gosp. župana Dr. Sajovica.

Po končanem uspelem koncertu je moški zbor Glasbene Matice iz Kočevja zapel na veseličnem prostoru še par narodnih pesmi, kar je slavnost še bolj dvignilo.

Želeti bi bilo, da bi se taki koncerti večkrat vršili, da bi mogli tudi ljudje iz manjših krajev spoznati lepo slovensko pesem.

Ljubitelj petja.

Osilnica. Dne 2. junija t. l. se je vršila seja občinskega odbora, da se po ukazu srezkega poglavarja Kočevje izvolijo potrebni odborniki v Krajni šolski svet. Med pregledovanjem listin, da se ugotovi, kaj je potrebno in kaj in kako se zahteva, je prišel v sejno sobo župnik Jakob O mah n a, ki ni odbornik, ki je hodil od odbornika do odbornika, šepetal na ušesa ter se obnašal kot da je doma v farovžu. Na opozorilo župana k redu je začel z istim prepir in je konečno tako razburil duhove, da je bil župan prisiljen, ker se župnik ni hotel odstraniti, zaključiti brezuspešno sejo. Ali proti takemu prestopku župnika ni leka?

Tedenske vesti.

Osebne vesti. — Za ravnatelja in šefa Poštne hranilnice, podružnica Ljubljana, je imenovan bivši delegat ministerstva financ v Ljubljani, g. Dr. Karl Šavnik, ki se tako povrne iz Beograda zopet v domače gorenjsko-ljubljansko ozračje. Iskreno čestitamo! — Za tajnika Direkcije pošte in brzojave v Ljubljani je imenovan gospod Ivan Zupanec iz Ljubljane oziroma Vogelj pri Kranju.

Na počitnice v Slovenijo je prišel šef generalnega štaba armijski general in minister n. r. gospod Petar Pešić, naslednik vojvode Putnika in vojvode Mišiča, eden največjih vojaških strokovnjakov. Dobrodišel!

Petdesetletnico svojega rojstva je praznoval te dni največji sin našega sreza, narodni poslanik in minister na razpoložanju gospod Ivan Puclj v krogu svoje ugledne rodbine v Velikih Laščah. Gospodu ministru, kateremu tudi politični nasprotnik ne more odrekati visoke politične nadarenosti, poštene delavnosti in najboljše volje, tudi naše iskrene želje: še na mnogo let!

Modernizacija Kočevja stalno napreduje. Te dni se je zagotovilo kritje za regulacijo in kanalizacijo Podgorske ulice, v kateri namen je odstopil brezplačno lep del svojega vrta veleposestnik in industrijalec gospod Rihard Loser. Lastniki hiš prispevajo vsi ali z delom, materijalom in denarjem, pri čemur se posebno odlikuje industrijska tvrdka A. Jakomini. Županstvo, kateremu stoji požrtvovalno ob strani načelnik cestnega in uličnega odseka gospod Ivan Mandelc, je trdno odločeno, da to nujno zadevo še letos izvrši. Tudi cela vrsta hiš, zlasti na spodnjem trgu, to je Trgu Kralja Petra Osvooboditelja, in njegovi okolici, se je lično prenovila. Pri tem

pride lansko leto od županstva izvršena promenada, v kateri je postavilo županstvo lične zelene klopi, do harmoničnega izraza. Celotna kazi le še cesta, ki je naravnost v derutnem stanju in ki jo ima držati v redu Okrajni cestni odbor, in pa škrbina med Morokutijevo in Mihalovo hišo, kamor spada v spopolnitev celega miljeja primerna palača. To je kot nalašč prostor za bodoče magistratno poslopje, v katerem bi našla svoje poslovne lokale tudi Mestna hranilnica, Premoženska uprava itd., — zgoraj bi pa v treh nadstropjih — nad mezzaninom — našli njih uradniki lepa stanovanja. In ker bi stalo poslopje ob Rinži, bi se v ozadju lahko rezerviral ter primerno opremil poseben ločen prostor v tem posloplju za javno, toplo in mrzlo kopališče s tuši in banjami. V gornjem delu mesta je pa treba nujno urediti h d n i k e in kanalizacijo spraviti v red. Poleg tega pa nasuti gotove trge in ulice s peskom.

Zakaj je propadla Avstrija? Na to vprašanje je odgovorila pred vojno tako strupena, sicer pa precej zakotna pisana še sedaj izhajajoča „Cillier Zeitung“. Ta listič izhaja v Celju. Njegova naloga je, da priboji svojemu uredniku izgubljeni štajarski nemški mandat. In ta list odgovarja na to vprašanje, č.š., da je Avstrija propadla vsled tega, ker proti slovanskim revolucionarjem in rovarjem ni nastopila z vsemi brutalnimi sredstvi in energijo, ki jih daje suvereni državi pravica samoobrambna in lastne eksistence. Ta teorija ima brez dvoma nekaj zase. Uporablja jo na primer Prusija z največjimi uspehi. Opozarjamo le na kake tiste in njih početje. Pri energičnem nastopu države kot si ga zamišlja zastopnik te teorije, se zajci skrijejo, levi pa osamljeni povesejo svoje grive. Kaj pravi avtor, ako bi se ta teorija v celem obsegu uveljavila v Jugoslaviji? V interesu državne obrambe in obstoja bi brez dvoma bila, ne bila, je že nujna.

Zrelostni izpiti na državni realni gimnaziji v Kočevju so se začeli danes in sicer pisмени pod vodstvom oblastnega inšpektorja prosvete gosp. Dr. Josipa Westerja in ravnatelja zavoda gosp. Ant. Burgarja. K izpitem je pripuščениh vseh 21 osemšolcev. Končani bodo okrog 20. junija t. l. Z današnjim dnevom je tudi nehal dnevni pouk na ostalih razredih zavoda.

„Dijaški Dom“ v Kočevju je odposlal z današnjim dnevom večino gojencev zopet k starišem nazaj. Z uspehi svojih gojencev so tako stariši kot zavod nad vse zadovoljni. Za vzprejem v „Dijaški Dom“ je potrebno, da si gojenec zasigura preje vzprejem na tukajšnjo realno gimnazijo. Obeta se velik naval. „DD“ bo o počitnicah še nadalje izpopolnjen, ker to, kar se je doslej storilo, predstavlja šele skromen začetek velikega tehničnega načrta. Postati mora to pravi biser mesta in mladinsko kraljevstvo zase.

Osebna vest. Gospod Dr. Tine Čuš, vladni tajnik pri srezkem poglavarstvu v Kočevju, je postal okrajni glavar istotam. Čestitamo!

Kavarniška in gostilniška koncesija je podeljena hiši štey. 147 na Trgu Kralja Petra Osvooboditelja v Kočevju. To je vogalna hiša ob mostu čez Rinžo na spodnjem trgu. Hiša je last Henrika in Regine Turzanski, trgovcev v Kočevju. Kavarno odpre neki Ljubljančan, ki je prostore v ta namen že adaptiral. Obenem se je hiša ugodno renovala, tako da bodo novi poslovni lokali s hišo vred pravi okras trga.

Avijatični rekordi so postali moderni. Najpreje je zadivil svet ameriški Šved

Lindbergh, ki je v nepretrganem 33 urnem poletu popolnoma sam iz New Yorka preletel čez Atlantski ocean v Paris. Še ni bilo njegovega slavlja po Parizu, Bruslju in Londonu konec, se je vzdignil drugi Amerikanec Chamberlin ter v 44 urah priletel iz New Yorka skoro do Berlina, kjer se je spustil na tla radi pomanjkanja bencina. Med tem sta dva Francoza hotela potolči ameriški dolžinski rekord in sta odletela iz Pariza v Čito ob vzhodnem Bajkalskem jezeru. Ni se jima posrečilo in sta morala pristati v Sibiriji. Sploh se opaža, da Francozi sicer v Evropi prednjačijo v aeronavtskih rekordih, da pa imajo večji pogum kot srečo. Ako pojde razvoj aeroplanstva v tej smeri naprej, bodo šle i železnice i avtomobili kot personalno in poštno prevozno sredstvo naskoro v penzijo, njih mesto pa zavzamejo gibljivi in urni aeroplani. Da Evropa pelje pametno medsebojno politiko, bi se danes že vsak boljši človek lahko vozil z aeroplanom.

Cementna strešna opeka Matije Kluna iz Kočevja št 146, komad po 1.12 Din (5 K), jenajboljše prvovrstne kvalitete.

O zblizanju med Jugoslavijo in Bolgarijo se zadnje čase mnogo piše. Stori se pa še ni veliko. Sedaj je zmagal pri volitvah v Sobranje „Demokratski zgovor“, to je skupina demokratskih strank s približnim programom in volilci naših demokratov. Na podlagi, da gre Balkan balkanskim narodom, bi se lahko brez vsega napravila učinkovita defenzivna zveza. Državna zveza po vzoru švicarskih kantonov ali Pruska-Bavarska bi bila druga in definitivna stopnja. Naš Ninčič je zamudil ugoden trenutek ob eri Stambuliskega, zlasti pa da se ob trenutku upora ni vrglo par tisoč prostovoljcev Stambuliskemu v Sofijo na pomoč, na kar bi se bilo z makedonščujočimi in njim sorodnimi ljudmi definitivno obračunalo ter ustvarilo tudi odgovarajoče meddržavno razmerje. Sedaj bo težje ustvariti to, kar v življenjskem interesu vseh balkanskih Slovanov mora priti.

Diplomatske zveze je pretrgala naša država z Albanijo, ker je ta aretirala in vzela nekaj pisem dragomanu našega poslaništva v Tirani nekemu Duraškoviću. Ta je obenem tudi albanski državljani. Ako se s prekinitvijo diplomatskih zvez ne zasleduje kakšnega višjega cilja, ki sega daleko preko suhih albanskih gora, smo skromnega mišljenja, da bi bilo veliko pametneje takega dragomana, ki ne zna čuvati poslaniških pisem, odpustiti iz službe kot pa delati radi enega uslužbenca meddržavno afero z zahtevo, da se ga izpusti iz zapor. Posebno, ker se pri Albancih nikdar ne ve, kdo je resnični prijatelj in kdo samo podkupljen špijon. Odvzetje poslaniških pisem je pa zopet vprašanje zase — najbrže težjega značaja kot pa zapor albanskega državljanca.

Atentati so v zadnjem času postali nekako pogosti na boljševiške eksponente. V

Varšavi je mlad ruski študent ustrelil boljševiškega poslanika Vojkova. V Leningradu so vrgli neznani storilci bombo na sejo mestnega sovjeta, pri čemur je izgubilo 26 ljudi zdravje in življenje, pri Stanišiču so ustrelili neznani ljudje komisarja in detektiva ter rešili poljskega špijona, itd. Vse to kaže sistem dolge roke. Po svetopisemsko bi rekli, da kdor z mečem okoli hodi, z mečem okol pride. Boljševiki so po zanesljivih vesteh poklali c. 3 milijone ljudi, preden so svoje gospodarstvo nad ruskim narodom ustalili. Gotove vesti zatrjujejo, da v masah vre in da se boljševiško gospodarstvo nad ruskim narodom nagiblje h kraju, k čemur je baje nemalo pripomoglo pretrganje diplomatskih vezi Anglije z Rusijo. To da je napravilo na notranje razmere, zlasti na mase, silen vtis, ki da so jele zgubljati rešpekt in zaupanje v boljševike, v kolikor so ga sploh imele. Pri tem se ne sme prezreti, da prihajajo take in podobne vesti iz Rusiji sovražnih virov. Vlade na Ruskem ni tako lahko vreči, že vsled krajevnih daljav ne, ako je količkan sistematično organizirana. Carsko vlado se je vrglo vsled psihičnih sprememb v mišljenju ne samo mas, ampak predvsem inteligence, ki je izgubila vsak rešpekt pred carjem, katerega je vodil za nos umazan kmetmenih Rasputin in žnjim vred tudi celo samodrže, to je celo Rusijo. Boljševiki so se pa doslej izkazali kot mojstri organizacije, torej baš tega, kar slovanskemu Rusu manjka. Boljševiške vesti pa trdijo, da so vsi ti atentati podzemno delo Anglije, ki noče dopustiti, da bi se Rusija v miru razvila, ker se boji njene politične konkurence. Obe državi sta torej začeli ena proti drugi podzemno vojno, kakoršne še ne pozna zgodovina. Konec tega stanja utegne provzročiti padec ene ali druge vlade, najbrže konservativne na Angleškem.

Prelom nad Rusijo in Poljsko? Po zadnjih vesteh zahteva Rusija vsled umora njenega poslanika Vojkova na varšavskem kolodvoru izgon vseh ruskih beguncev iz Poljske. Ti imajo svoje organizacije na Poljskem in so zakonito priznane. Položaj med Rusijo in Poljsko je na las podoben položaju med Avstroogrsko in Srbijo ob priliki umora Habsburžana Franc Ferdinanda. Nevarnost obstoja v vabi, da je Anglija, ki stoji za Poljsko proti Rusiji, baš na poljski fronti najbolj občutljiva, ker so ruski in nemški interesi glede Poljske paralelni in vabijo avtomatično k skupnemu postopku. Zdi se, da stojimo pred silno težko evropsko in svetovno krizo, ki jo je namenoma izzvala Anglija, da z Rusijo obračuna. Opozarjamo na naš tozadavni današnji članek.

„Kdo naj v Kočevju zida?“ K temu članku v zadnji „Lj. S.“ nam piše interesent: „Z veliko zanimivostjo sem članek prečital, ker se vidi, da je pisan po temeljitem prevdanku in res z ljubeznijo do stvari. Pisčeva ideja, da naj bi zidali denarni zavodi, ki da-

jejo posojila na posestva in ki naj bi vodili potem to gospodarsko poglavje po običajnih gospodarskih vidikih kot vodijo hipoteke, toda brez špekulacijskih in profitnih namenov, se mi zdi najbolj zdrava in za naše razmere izvedljiva. Obstojale še vprašanje denarja in interesentov. To naj rešijo v pošteve prihajajoči faktorji interno, morda pod egido mestnega županstva, ki ima skrbeti za dobrobit vseh prebivalcev in zdrav razvoj mesta — in čim so si med seboj ter z nadzorno oblastjo v soglasju, ki mora seveda takim načrtom pritrčiti, naj pozovejo na podlagi podrobno izdelanih načrtov interesente, da se javijo za posamezne objekte in pogodbeno zavežejo, na kar se s stavbo lahko takoj začne“.

Objavljamo ta dopis z vabilom, da se zglašajo še kak interesent, ako ima še boljše misli. Uredništvo.

Gospodarstvo.

Slovensko narodno gospodarstvo.

stalno nazaduje. Davi ga dosledna deflacijska finančna politika, pa tudi posledice lahkomiselnega gospodarstva nekaterih bank, ki so vlagateljem napravile vloge, delničarjem pa kapital. Pomanjkanje tega izginulega kapitala se težko občuti, tem težje, ker je mali hranilec postal nezaupen. Vsled tega trpe tudi solidni in zanesljivi denarni zavodi, ker so kalkili o vlogah malega hranilca nezanesljivi. Pri tem stanju nastaja pomanjkanje denarja na trgu. Podjetnik in industrijalec ne dobivata potrebnih kreditov in plačilnih sredstev, vsled česar si morata pomagati večalimaj umetno, da prideta do njih. To podražuje režijo, ki jo niti zmanjšanje mezde in obratnega kapitala ne uravnovesuje. Tako nastaja v dosedanjih zanesljivih in solidnih podjetjih in industrijah nered, trzavice, krize, ki se očitujejo v nerednem plačevanju obveznosti in povečavanju brezposelnosti. To stanje ne more dolgo trajati, ne da bi prišlo do katastrofe.

Temelj teh pojavov bo še globlji. Slovenska zemlja ne more prehraniti s svojim večinom kamenitim tlom svojega prebivalstva. Vsled tega je to prisiljeno iskati kruha v obrti, trgovini in industriji. Iz tega razloga delovnih moči v Sloveniji ne manjka. Splošna izobrazba stoji v Sloveniji visoko, pa tudi nadarjenosti in poguma ne manjka. Ideal povprečnega moža iz delovnega ljudstva je postati gospodar, samostojen obrtnik, podjetnik ali celo fabrikant. Večina naših najboljših narodnih gospodarjev se je povzpela z lastnimi močmi iz ljudstva nad običajni nivo kot pravi ameriški selfmedmeni. To stremljenje slovenskega človeka po samostojnosti, ta nadarjenost in pogum, so se zlasti očitovali ob času inflacije, ko je obilica denarja deželo kar preplavljala. Naš človek je prevzemal industrije in jih razširjeval, napravil nove itd. Fabrikantje so lezli kot gobe iz tal. Te inflacijske investicije in podjeja so zašla

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko.

Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Glavnica . . . 3.000.000 Din
Rezerve proti 700.000 „
Stanje vlog ca 20.000.000 „

Brzjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

Obrestovanje vlog do dneva pologa do dneva dviga:

brez odpovedi . . . 5%
na 1 mesečno odpoved 6%
na 3 mesečno odpoved 7%
na 6 mesečno odpoved 8%

Rentni in invalidski davek plača banka sama.

Uradne ure: od 1/9. do 12. predpol. in od 3. do 5. ure popoldne.

sedaj v težak mlin deflacijske politike. Kdor je delal na kredit, ima danes iste številke dolga plus obresti, ako jih ni redno plačeval, temu minusu pa stoji nasproti vsled porasta dinarja za polovico zmanjšana protivrednost inflacijskih naprav. Dolžna številka s pripadki je ostala ista, protivrednost pa se je zmanjšala do polovice. Za nabavo novega kredita v svrhu uravnavanja pa ni kritja. Tu leži temeljno zlo.

Ker so te industrije po sebi domosne in utemeljujejo obstoj, a ker na domačem trgu ni dovolj potrebnega kredita, je pričakovati dotoka ako ne navala tujega kapitala v Slovenijo. Treba je le, da se z nakupom delnic polasti na tihem posameznih denarnih central, ki te industrije še hranijo in vzdržujejo, in s tem dobi prevladujoč vpliv na te industrije. In ako se enkrat tuj, močen kapital zasidra, bo zavzemal vedno nova območja — utegne priti v dogledni dobi čas, ko se bo lahko reklo: slovenska industrija je bila!

Brez dvoma bi nam bil češki ali ameriški kapital najbolj simpatičen. Ker potreba je nujna, o tem smo si na jasnem. Ameriški in češki kapital bi blagodejno oplodila naša podjetja, dvignila njih donos in zaslužek ter zmanjšala brezposelnost.

Kaj pa ako se zasidra italijanski ali nemški kapital? Da bi naši sosede zavladali po naših bankah in naši industriji? S tem bi se taktično polastil našega narodnega gospodarstva. Gospodarski nadvladi soseda pa rada in skoro logično sledi politična.

In v tem leži velika opasnost ne samo za slovensko gospodarstvo, ampak tudi za slovensko samostojnost, da ne rečem, direktno za slovensko ozemlje.

Beograd nam tu ne bo pomagal, dasi bi malenkost 200 do 300 milijonov dinarjev kredita Narodne banke slovenski industriji, ki bi za te kredite morala napraviti poseben konzorcij, sigurno odpomogla in slovensko ozemlje rešila. Beograd bi pri danem razpoloženju utegnil poseči le negativno vmes, s čimur bi s svojim neumevanjem naših razmer napravil le še večjo škodo in zmedo ter bi katastrofo pospešil. Treba je, da seže slovenska industrija v zvezi z denarnimi organizacijami po samopomoči.

Ali ne bi združena, da se odvrne preteče nevarnosti, zamogla emitirati posebno dolarško ali čK posojilo kot se je to zgodilo že drugod? S.

„Uradni list“ št. 56 objavlja naslednji razglas:

„Vsi privatni uslužbenci (med katere spadajo tudi kvalificirani trgovski in obrtniški pomočniki) in samoupravni nameščenci in funkcionarji, se pozivljejo, naj vložijo zaradi odmere davka po členu 79., točki VI., finančnega zakona za leto 1927-28 do dne 30. junija 1927 pri pristojnem davčnem oblastvu (v Ljubljani pri davčni administraciji) takse prosto prijavo vseh svojih službenih prejemkov, ki jih prejmejo v tekočem letu bodisi v denarju, bodisi v naturalijah. Davku

zavezani so vsi prejemki iz službenega razmerja, kakor plače, mezde, draginjske, rodbinske in funkcijske doklade, honorarji, nagrade, odškodnine za čezurno delo, vrednost hrane in stanovanja itd., brez vsakršnega odbitka. Za prijavo naj uporabijo uslužbenci tiskovino, ki jo dobe brezplačno pri davčnih oblastvih I. stopnje.

„Pravilnost prijave mora službodajalec potrditi s svojim podpisom.“

„Za plačilo davka jamčijo službodajalci, ki ga smejo odtegovati od prejemkov ob izplačevanju. Pobrane vsote morajo oddati s posebnim pregledom v dveh izvodih pristojnemu davčnemu uradu v 14 dneh po preteku vsakega trimesečja, t. j. do dne 14. aprila, do dne 14. julija, do dne 14. oktobra in do dne 14. januarja. Ti pregledi naj imajo naslednjo obliko: 1. zaporedna številka, 2. uslužbenčevo ime, poklic in bivališče, 3. za kateri čas je zaslužek izplačan, 4. zaslužek v dinarjih, 5. odstotek davka, 6. neposredni davek, 7. invalidski davek, 8. vojaška komorska doklada. Za prvo trimesečje tekočega leta mora biti davek takoj plačan.“

Borzna poročila

Ljubljanska borza.

Efekti: Investicijsko posojila 84.50, Vojna škoda 339—341, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20—22, Zastavni listi 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150, Merkantilna Kočevje 98—100, Praštediona 850, Kreditni zavod 160—170, Trbovlje 0—460, Vevče 135, Stavbna družba 55—65, Šešir 104.

Zagrebška borza.

Efekti: 7% invest. pos. 1921 84.50—85, 2½% drž. rente 340, 340—341, Ljubljanska kreditna 150—155, Jugobanka 92.5—

93, Praštediona 850—855, Trboveljska 450—52, Union paromlin 300, Vevče 135. Agraria 50—51.

Devize: Amsterdam 22.77—22.83, Dunaj 800—803, Berlin 13.475—13.505. Italija 312.79—314.79, London 276.19—276.90, New York ček 56.70—56.90, Pariz 222.47—224.47, Praga 168.20—169, Curih 10.935—10.965. — Valute: dolar 56.05—56.25.

Inozemske borze.

Curih: Beograd 913, London 25.25.25, New York 520, Pariz 20.36.25, Milan 28.67.50, Praga 15.40, Dunaj 72.15.

Trst: Beograd 31.76, London 88.08, Curih 348.80.

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Dobro ohranjeno kolo „Peugeot“

za 965 Din in flobert puška 6 mm, ameriški sistem, za 300 Din se proda v Kočevju, Grajska ulica št. 3/1, M. J.

Modni damski frizerski salon

separiran, opremljen z vsem komfortom, je **otvorjen.**

Prevzem vseh lasnih izdelkov, onduliranje itd. vsak dan po nizkih cenah.

Velecenjenim damam in gospodom se priporoča imejitelj

Henrik Putre
frizer za dame in gospode.

Cementno opeko

prvovrstno blago, po Din 1.12 komad, franko skladišče Kočevje nudi, dokler traja zaloga.

Matija Klun
Kočevje.

ZOBNI ATELJE

BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

===== CENE IN DELO BREZ KONKURENCE! =====

DIJAŠKI DOM

KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.

Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokonzerti. — Nizke cene.

===== STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV. =====

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%